

Introductie

Kanselarij der Nederlandse Orden, Kapittel voor de Civiele Orden en Kapittel der Militaire Willems-Orde

200 jaar: terugblikken, stilstaan en vooruitkijken

In kalenderjaar 2015 is het 200-jarig bestaan van het Nederlandse decoratiestelsel gevierd door de Kanselarij der Nederlandse Orden, het Kapittel voor de Civiele Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde. Zowel de Militaire Willems-Orde als de Orde van de Nederlandse Leeuw zijn in 1815 ingesteld door Koning Willem I en bestaan 200 jaar.

Speciaal ter ere van het 200-jarig bestaan van het decoratiestelsel is het symposium Moed, talent en maatschappelijke verdiensten georganiseerd, dat door meer dan vierhonderd genodigden werd bezocht waaronder de grootmeester van de Nederlandse ridderorden, Zijne Majesteit de Koning.

In opdracht van beide kapittels werd het jubileumboek 'Een hele eer' geschreven door socioloog dr. C.J.M. Bruin. Het eerste exemplaar van het boek werd op het symposium aan Zijne Majesteit de Koning aangeboden. Daarnaast heeft de Kanselarij der Nederlandse Orden een expositie georganiseerd in het Nationaal Militair Museum en is door de Kanselarij deelgenomen de Nationale Monumentendag in samenwerking met het Kabinet van de Koning.

Vrijwilligerswerk is een belangrijk onderwerp bij de toekenning van Koninklijke Onderscheidingen, met name bij de toekenning van de onderscheiding Lid in de Orde van Oranje Nassau. De Kanselarij der Nederlandse Orden en het Kapittel voor de Civiele Orden hebben zich verdiept in de actuele uitvoering van vrijwilligerswerk. Zo heeft er een gesprek en discussie plaatsgevonden met professor Meijs, hoogleraar vrijwilligerswerk.

Het afgelopen jaar is aangevangen met het meer onder de aandacht brengen van de oudste civiele dapperheids onderscheiding, de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon, die in 1822 is ingesteld voor moedig en beleidvol optreden met gevaar voor eigen leven. Wegens onbekendheid is deze erepenning de laatste jaren slechts incidenteel uitgereikt. In 2016 zal deze onderscheiding vaker onder de aandacht worden gebracht.

De Kanselarij der Nederlandse Orden heeft het afgelopen jaar digitalisering en professionalisering van de werkprocessen verder vormgegeven. De website www.lintjes.nl is uitgebreid met een online voorstelformulier voor het aanvragen van een Koninklijke onderscheiding en met een spreekbeurtpakket voor kinderen. Voor het eerst is het papieren jaarverslag vervangen door een digitaal jaarverslag. Voorbereidingen zijn getroffen voor de vervanging van het systeem waarin Koninklijke onderscheidingen door gemeenten worden aangevraagd. Voorts zijn talloze bedrijfsvoeringsprocessen en -onderwerpen verder geprofessionaliseerd en geoptimaliseerd.

Ik hoop dat u het jaarverslag van dit jubileumjaar met plezier zult lezen.

Martine van Grieken

Directeur Kanselarij der Nederlandse Orden

Kapittel voor de Civiele Orden

Het Kapittel voor de Civiele Orden is de adviescommissie die een zwaarwegend advies uitbrengt aan de minister over de toekenning van civiele onderscheidingen.

Algemeen

Het Nederlandse decoratiestelsel kent twee ridderorden voor maatschappelijke verdiensten, de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau. Het Kapittel voor de Civiele Orden adviseerde in het verslagjaar over 4807 aanvragen tot benoeming in een van deze orden. Ook vanuit het Caribisch deel van het Koninkrijk zijn aanvragen ingediend, ook vanuit Saba en Sint Eustatius, waar dit enkele jaren niet meer was gebeurd.

Orde van de Nederlandse Leeuw

De Orde van de Nederlandse Leeuw is in 1815 ingesteld. Het is de oudste civiele ridderorde in Nederland. In de Orde van de Nederlandse Leeuw worden personen benoemd vanwege verdiensten van zeer exceptionele aard voor de samenleving. Het gaat hierbij meestal om verdiensten op het terrein van kunst en wetenschap. Ook wordt de Orde van de Nederlandse Leeuw toegekend aan buitenlandse staatshoofden tijdens een staatsbezoek. De orde kent drie graden: ridder grootkruis, commandeur en ridder. Jaarlijks worden enkele tientallen personen benoemd in deze orde.

Bijzondere benoemingen

In het verslagjaar zijn 34 personen benoemd in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Het ging in alle gevallen om de graad ridder. Voorbeelden van gedecoreerden zijn stedenbouwkundige mevrouw prof. H.E. Bakker, toneelregisseur J.T. Doesburg, hoogleraar Wiskundige Analyse van Grootschalige Modellen prof. dr. ir. A.W. Heemink, hoogleraar Rechtsgeschiedenis prof. mr. L.C. Winkel en architect van onder meer de Rotterdamse Markthal prof. ir. W.G.M. Maas.

Orde van Oranje-Nassau

De Orde van Oranje-Nassau is ingesteld in 1892 en wordt toegekend aan personen die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de samenleving. Dit zijn voor het grootste deel vrijwilligers en daarnaast personen die op bijzondere wijze invulling hebben gegeven aan hun (betaalde) hoofdfunctie, topsporters en volksvertegenwoordigers. De Orde van Oranje-Nassau kent sinds 1996 zes graden: ridder grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder en lid.

Bijzondere benoemingen

In het verslagjaar zijn 4344 personen benoemd in de Orde van Oranje-Nassau. Ten opzichte van het jaar 2014 is dit aantal aanzienlijk minder. Dit komt door de gemeenteraadsverkiezingen in 2014, hetgeen altijd vele honderden extra voorstellen met zich brengt vanwege afscheid nemende volksvertegenwoordigers. Voorbeelden van gedecoreerden in de Orde van Oranje-Nassau zijn couturier F.C. Hoogendoorn, cabaretier J.H. Raymann, directeur van Omroep Max J. Slagter en directeur van het Philipsburg Community and Culture op Sint Maarten U.A. Dormoy. Bijzonder was de uitreiking van de hoogste graad in de orde door de minister-president aan oud Europees Commissaris mevrouw N. Kroes. Zij werd benoemd tot ridder grootkruis. Verder werden tal van vrijwilligers geridderd die zich inzetten bij zorginstellingen, welzijnsorganisaties, voor de scouting, sportverenigingen, carnaval, schutterijen, het gildewezen, maar ook pleegouders en mantelzorgers.

Erepenning voor Menslievend hulpbetoon

De Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in brons, zilver of goud is ingesteld in 1822 en is na de Militaire Willems-Orde de oudste Nederlandse dapperheidsonderscheiding. De penning wordt toegekend aan personen die een menslievende daad hebben verricht die kenmerken draagt van moed, beleid en zelfopoffering.

Het Kapittel voor de Civiele Orden heeft in het verslagjaar vier voorstellen ontvangen voor het toekennen van de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon en van een advies voorzien. Twee voorstellen zijn voorzien van een positief advies. Het betreft twee militairen, die door de burgemeester van Assen zijn onderscheiden met de erepenning voor menslievend hulpbetoon in brons, vanwege de hulp die zij op 8 december 2014 hebben verleend tijdens een ongeval op de A28 bij Zwolle en daarmee bij hebben gedragen aan het redden van het leven van een slachtoffer. Er vond in 2015 ook een uitreiking van de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon in brons plaats naar aanleiding van een eerder ingediend voorstel. De uitreiking werd gedaan door de Minister-president tijdens Veteranendag, aan een militair die in 2009 in Afghanistan levensreddende handelingen verrichtte aan een Filippijns echtpaar in een gebouw dat op instorten stond.

Aandacht

Op de website www.lintjes.nl is een nieuw voorstelformulier opgenomen om aanvragen voor de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon te faciliteren. In het Vademecum voor burgemeesters is nadere informatie opgenomen voor burgemeesters en medewerkers teneinde meer inzicht te bieden in de achtergrond van deze onderscheiding en de criteria die het Kapittel voor de Civiele Orden hanteert bij de beoordeling van aanvragen.

Kapittel voor de Civiele Orden

Het Kapittel voor de Civiele Orden is in 1994 ingesteld en sinds 1996 actief. Het Kapittel brengt een zwaarwegend advies uit aan de minister die het aangaat over het verlenen van onderscheidingen in een van de civiele orden. Het Kapittel betreft in zijn advies de adviezen van de burgemeester en van de commissaris van de Koning. Het Kapittel heeft tevens de taak de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Minister van Defensie te adviseren over het toekennen van de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon. Tot slot heeft het Kapittel de taak om voorlichting te geven over de werking van het decoratiestelsel.

Leden van het Kapittel voor de Civiele Orden

De leden van het Kapittel voor de Civiele Orden worden bij Koninklijk Besluit benoemd voor de duur van vier jaar. Zij kunnen eenmaal worden herbenoemd. Dit geldt niet voor de Kanselier der Nederlandse Orden, die lid is van dit Kapittel en tevens voorzitter van het

Kapittel der Militaire Willems-Orde. In het verslagjaar hebben zich verschillende wijzigingen voorgedaan binnen het Kapittel voor de Civiele Orden.

Het Kapittel voor de Civiele Orden heeft in januari afscheid genomen van J.H. de Kleyn, Kanselier der Nederlandse Orden en lid van het Kapittel van 1 september 2002 tot 1 januari 2015.

Vanaf 1 januari 2015 is een nieuwe Kanselier aangetreden, generaal-majoor b.d. H. Morsink. Ook de heer P.A.C.M. van der Velden is met ingang van het verslagjaar aangetreden als lid van het Kapittel voor de Civiele Orden, na het vertrek van de heer mr. J.J.H. Pop in het najaar van 2014.

Met ingang van 1 januari 2015 luidt de samenstelling van het Kapittel voor de Civiele Orden:

- Voorzitter: prof. mr. J.G. de Hoop Scheffer
- Vicevoorzitter: mevr. drs. J.M. de Vries
- Lid: H. Morsink, generaal-majoor b.d., Kanselier der Nederlandse Orden
- Lid: mr. A.W.H. Meij
- Lid: P.A.C.M. van der Velden
- Secretaris: mevr. drs. M.A.K. van Grieken
- Plv. secretaris: mr. M.J. Vos

Jubileumboek 200 jaar

Het Kapittel voor de Civiele Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde hebben opdracht gegeven voor het schrijven van een jubileumboek ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van de Nederlandse Orden. Het boek met de titel 'Een hele eer' is geschreven in door, de socioloog dr. C.J.M. Bruin, die in 2015 een aantal maanden vanuit zijn werkgever de Algemene Rekenkamer hiervoor bij de Kanselarij der Nederlandse Orden gedetacheerd geweest. De heer Bruin is in 1989 gepromoveerd op de ontwikkeling en werking van de decoratiestelsel. Hij heeft een onderzoek dat hij destijds deed in het verslagjaar herhaald met een enquête onder 1.000 gedecoreerden. De resultaten hiervan zijn verwerkt in dit jubileumboek waarvan het eerste exemplaar aan de grootmeester van de orden, Zijne Majesteit de Koning tijdens het symposium Moed, Talent en Maatschappelijke verdiensten, is overhandigd.

Beleid

Het Kapittel voor de Civiele Orden volgt ontwikkelingen in de maatschappij en heeft om die reden gesproken met prof. dr. L.C.P.M. Meijs, hoogleraar Volunteering, Civil Society and Businesses aan de vakgroep Business-Society Management aan de Rotterdam School of Management, Erasmus University en professor Strategic Philanthropy bij het Erasmus Centre for Strategic Philanthropy. De heer Meijs heeft het Kapittel geïnformeerd over ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk.

Voorlichting

Ook in 2015 is er inzet gepleegd om aan bestuurders, medewerkers en andere belangstellenden voorlichting te geven over het decoratiestelsel. Er hebben stages bij de Kanselarij der Nederlandse Orden plaatsgevonden voor kabinetssmedewerkers van de provincies Overijssel, Groningen en Zeeland. Er zijn voorlichtingsbijeenkomsten verzorgd voor kabinetssmedewerkers van gemeenten in de provincies Overijssel, Noord-Holland, Groningen, Limburg en Drenthe en hebben er informatieve bijeenkomsten plaatsgevonden voor de Rijksvoorlichtingsdienst, de Kring van Kabinetssmedewerkers, het Beraad Operationeel Commandanten Defensie, de directie Bestuursondersteuning van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en tijdens de jaarlijkse burgemeestersbijeenkomst van de Limburgse burgemeesters. Voorts is een bijeenkomst met de kabinetsschefs van de provincies bijgewoond en heeft er een bijeenkomst met kabinetssmedewerkers van alle ministeries plaatsgevonden.

Vademecum voor burgemeesters

Het Kapittel voor de Civiele Orden heeft in het verslagjaar het Vademecum voor burgemeesters geactualiseerd en verspreid onder alle burgemeesters en onder de (kabinetss)medewerkers van de gemeenten belast met Koninklijke onderscheidingen. Het Vademecum geeft de burgemeester handvatten voor het uitvoeren van zijn taak binnen het decoratiestelsel. Ook de commissarissen van de Koning hebben het Vademecum ontvangen.

Kapittel der Militaire Willems-Orde

Het Kapittel der Militaire Willems-Orde is de adviescommissie die een zwaarwegend advies uitbrengt aan de minister over de toekenning van de Militaire Willems-Orde.

Algemeen

De Militaire Willems-Orde is de oudste en tegelijk de hoogste onderscheiding van het Koninkrijk der Nederlanden. Zij werd op 30 april 1815 bij wet ingesteld.

De Militaire Willems-Orde bestaat uit vier klassen:

- Ridder der 1e Klasse of Ridder Grootkruis
- Ridder der 2e Klasse of Commandeur
- Ridder der 3e Klasse
- Ridder der 4e Klasse

De eerste Ridder is benoemd voor hun rol in de Slag bij Waterloo op 18 juni 1815, waar Napoleon definitief is verslagen. Verreweg het grootste aantal ordekransen is vóór 1940 in

Nederlands-Indië verleend. Na mei 1940 vinden nog ongeveer 200 benoemingen plaats, voor verdiensten in de Tweede Wereld Oorlog, in het voormalig Nederlands-Indië en in de Koreaoorlog (1950-1953). Na 1955 is de orde nog driemaal uitgereikt. In 2006 aan de 1e Zelfstandige Poolse Parachutistenbrigade die in september 1944 een belangrijke rol heeft gespeeld tijdens de Slag om Arnhem. Door de deelname van Nederland aan vredesoperaties en interventies in Afghanistan is in 2009 aan kapitein Marco Kroon en in 2014 aan majoor Gijs Tuinman de Militaire Willems-Orde uitgereikt.

Sinds 1815 werd de Militaire Willems-Orde ruim 6.000 maal verleend.

Ridders

Op 31 december 2015 zijn er vier Ridders Militaire Willems-Orde:

- Mr K.G. Mayhew (UK, 1917)
- Mr E.S. Fulmer (USA, 1919)
- Majoor M.J. Kroon (NL, 1970)
- Majoor G.P. Tuinman (NL, 1979)

Vaandels

In 2015 zijn er acht militaire eenheden die de Militaire Willems-Orde aan het Vaandel voeren. In volgorde van uitreiking(sjaar) zijn dit:

Het Regiment Van Heutsz van de Koninklijke Landmacht

Het Regiment Van Heutsz zet de traditie voort van het Koninklijke Nederlands-Indisch Leger. In respectievelijk 1849, 1877 en 1930 werd aan drie eenheden van dit Koninklijk Nederlands-Indisch Leger de Militaire Willems-Orde toegekend.

De Koninklijke Luchtmacht

De Koninklijke Luchtmacht zet de traditie voort van zowel het Wapen der Militaire Luchtvaart als het Wapen der Militaire Luchtvaart van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger. Beide Wapens werden respectievelijk in 1940 en 1942 de Militaire Willems-Orde toegekend voor de inzet tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De Marine Luchtvaartdienst van de Koninklijke Marine

De Marine Luchtvaartdienst werd in 1942 onderscheiden met de Militaire Willems-Orde voor de inzet in de Tweede Wereldoorlog.

Het Garderegiment Fuseliers 'Prinses Irene' van de Koninklijke Landmacht

Het Garderegiment Fuseliers 'Prinses Irene' zet de traditie voort van de Koninklijke Nederlandse Brigade 'Prinses Irene'. De Koninklijke Nederlandse Brigade 'Prinses Irene' werd in juli 1945 onderscheiden met de Militaire Willems-Orde voor de inzet tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De Amerikaanse 82nd “All American” Airborne Division

De Amerikaanse 82nd Airborne Division werd in oktober 1945 geëerd voor haar rol in operatie Market Garden in 1944.

Het Korps Mariniers van de Koninklijke Marine

Het Korps Mariniers kreeg de Militaire Willems-Orde in 1946 voor haar inzet in de Tweede Wereldoorlog.

De Onderzeedienst van de Koninklijke Marine

De Onderzeedienst werd in 1947 onderscheiden met de Militaire Willems-Orde voor de inzet in de Tweede Wereldoorlog.

De Poolse 6e Air Assault Brigade

De Poolse 6e Air Assault Brigade zet de traditie voort van de 1e Zelfstandige Poolse Parachutistenbrigade. De 1e Zelfstandige Poolse Parachutistenbrigade werd in 2006 onderscheiden met de Militaire Willems-Orde voor haar rol in operatie Market Garden in 1944.

NB: Op 15 maart 2016 heeft Zijne Majesteit de Koning de Militaire Willems-Orde aan het Korps Kommandotroepen uitgereikt.

Activiteiten

200-jarig bestaan Militaire Willems-Orde

Op 30 april 2015 hebben de Kanselarij der Nederlandse Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde stilgestaan bij het 200-jarig bestaan van de door Koning Willem I ingestelde Militaire Willems-Orde, de hoogste dapperheidsonderscheiding van Nederland.

Na de totstandkoming van het Koninkrijk der Nederlanden, is door Koning Willem I op 30 april 1815 de Militaire Willems-Orde ingesteld. Deze Orde is ‘ter beloning van uitstekende daden van moed, beleid en trouw, bedreven door die genen, welke, zoo ter zee als te lande, in welke betrekking ook en zonder onderscheid van stand of rang, Ons en het Vaderland dienen’. Zowel militairen als burgers komen in aanmerking voor de Militaire Willems-Orde.

Ontmoeting Ridders Militaire Willems-Orde

Op 23 november 2015 vond het symposium 200 jaar Decoratiestelsel in het Nationaal Militair Museum plaats. Tijdens deze dag heeft Zijne Majesteit de Koning onder meer gesproken met de Ridders der Militaire Willems-Orde, de commandanten van de eenheden met de Militaire Willems-Orde aan het vaandel en met de Defensie attachés van de Verenigde Staten en Polen.

Kapittel der Militaire Willems-Orde

Het Kapittel der Militaire Willems-Orde heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- het adviseren van de minister van Defensie over de voordrachten of aanvragen voor benoeming, bevorderingen binnen de Orde, of ontslag eruit;
- het verstrekken van inlichtingen aan de minister van Defensie over zaken die de Militaire Willems-Orde betreffen;
- het aanhouden van registers voor de vier klassen van de Militaire Willems-Orde;
- het houden van aantekening van verlening van decoraties aan onderdelen van de krijgsmacht.

De Kanselier der Nederlandse Orden is uit hoofde van zijn functie voorzitter van het Kapittel der Militaire Willems-Orde, dat in totaal uit tien leden bestaat; zeven vaste leden en drie plaatsvervangers. Alle vier de Krijgsmachtdelen (Koninklijke Marine, Koninklijke Landmacht, Koninklijke Luchtmacht, Koninklijke Marechaussee) zijn in het Kapittel vertegenwoordigd. Momenteel wordt het toekennen van dapperheidsonderscheidingen, inclusief de Militaire Willems-Orde, in het licht van de huidige inzet van de Krijgsmacht nader bezien. Hiertoe is bij het ministerie van Defensie de Commissie Dapperheidsonderscheidingen opnieuw in het leven geroepen. Ook het Kapittel buigt zich over deze kwestie.

Leden van het Kapittel der Militaire Willems-Orde

De huidige samenstelling van het Kapittel der Militaire Willems-Orde is:

- Voorzitter: Generaal-majoor der Cavalerie b.d. H. Morsink
- Plv. voorzitter: Generaal-majoor der Koninklijke Luchtmacht b.d. F.J.M. Vogelpoel,
- Lid: Brigade-generaal der Mariniers b.d. mr. W. Hekman
- Lid: Schout bij Nacht der Koninklijke Marine b.d. J.G.A. Brandt
- Lid: Generaal-majoor der Koninklijke Landmacht b.d. B. Dedden
- Lid: Kolonel der Koninklijke Marechaussee b.d. mr. B.W. Hopperus Buma EMPH
- Lid: Generaal-majoor der Koninklijke Luchtmacht b.d. A. Tieland
- Lid: Kolonel der Koninklijke Marechaussee mr. C.P.C. Kuijs
- Secretaris: Luitenant-kolonel der Koninklijke Luchtmacht b.d. G. Pijpers

Kanselarij der Nederlandse Orden

Algemeen

De Kanselarij der Nederlandse Orden is de organisatie die:

- het Kapittel voor de Civiele Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde huisvest en ambtelijk ondersteunt in hun advisering over de voorstellen tot decoratieverlening;

- zorg draagt voor het beheer van de versierselen van de onderscheidingen en voor de correcte verzending ervan aan de betrokken ministeries;
- zorgt dat registers worden aangehouden van in het Koninkrijk der Nederlanden onderscheiden personen;
- in de persoon van de Kanselier der Nederlandse Orden de zuiverheid en waardigheid van de orden bewaakt.

De dagelijkse aansturing van de Kanselarij is in handen van de directeur.

Medewerkers

Afdeling Decoraties en Advies

De afdeling Decoraties en Advies is verantwoordelijk voor het schrijven van adviezen op decoratievoorstellen voor de Civiele Orden en de Erepenning voor Menslievend Hulpbetoon, de beleidsontwikkeling en jurisprudentievorming omtrent decoratievoorstellen. Per jaar worden er tussen de 5.000 en 6.000 voorstellen behandeld. Binnen deze afdeling bevinden zich de volgende functies (10 fte):

- Hoofd Decoraties en Advies, tevens plaatsvervangend secretaris Kapittel voor de Civiele Orden
- Coördinerend medewerker Decoraties en Advies
- Medewerker Decoraties en Advies

Afdeling Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de facilitaire ondersteuning van de Kanselarij der Nederlandse Orden en de beide Kapittels. Daarnaast worden er door de afdeling Bedrijfsvoering circa 15.000 (Koninklijke) onderscheidingen en oorkondes uitgegeven per jaar. Binnen deze afdeling bevinden zich de volgende functies (11,5 fte):

- Senior adviseur Bedrijfsvoering
- Directiesecretaresse
- Senior medewerker Informatie & Automatisering
- Medewerker Informatie & Automatisering
- Financieel medewerker
- Administratief medewerker
- Beheerder decoraties
- Huishoudelijk medewerker
- De voorlichter wordt rechtstreeks aangestuurd door de directeur

Wisselingen

In 2015 heeft er één tijdelijke medewerker van de Kanselarij der Nederlandse Orden afscheid genomen en zijn er drie tijdelijke medewerkers in dienst genomen. Daarnaast is er een medewerker van de Nationale ombudsman voor anderhalf jaar bij de Kanselarij komen werken. Een medewerker van het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft een re-

integratieplaats bij de Kanselarij gekregen. Vanuit de Kanselarij zijn er in 2015 vier medewerkers gedetacheerd naar andere organisaties: Twee medewerkers naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, één medewerker naar de Tweede Kamer en één medewerker naar de Nationale ombudsman.

Integriteit

De Kanselarij der Nederlandse Orden is in 2014 gestart met een integriteitstraject onder begeleiding van het Bureau Integriteit Openbare Sector (BIOS). Doel van dit traject was om met elkaar integriteitsrisico's te herkennen bij de Kanselarij opdat er vervolgens maatregelen en beleid op kon worden geformuleerd. In 2015 zijn we aan de slag gegaan met de maatregelen en het beleid. Er is een interne werkgroep Integriteit ingesteld bestaande uit een representatieve vertegenwoordiging van medewerkers uit de beide afdelingen van de Kanselarij. Zij hebben een inhoudelijke brainstormsessie met het voltallige personeel voorbereid over kernwaarden. Als uitkomst van deze brainstormsessie zijn er vier kenmerkende kernwaarden vastgesteld: 'Betrouwbaar, Deskundig, Objectief en Dienstverlenend. Daarnaast heeft de werkgroep Integriteit een gedragscode en een integriteitsbeleidsplan opgesteld, passend bij de Kanselarij. De werkgroep is hierin bijgestaan door een externe begeleider en waar nodig is er input opgehaald bij de medewerkers via de afdelingsoverleggen, het Personeelsoverleg (vervanging van de ondernemingsraad) en bij het Management Team. Inhoudelijk is er gebruik gemaakt van de vernieuwde gedragscode van het Rijk en de integriteitsbeleidsplannen en gedragscodes van diverse andere Hoge Colleges van Staat. Daarnaast hebben alle medewerkers en de leden van het Management Team in 2015 dilemmatrainingen gevolgd met als doel het vergroten van het bewustzijn van het belang van integriteit voor de dagelijkse werkpraktijk.

Activiteiten

Viering 200 jaar

In 2015 bestond het Koninkrijk der Nederlanden 200 jaar. Dat gold eveneens voor de twee staatsorden, de Militaire Willems-Orde en de Orde van de Nederlandse Leeuw. Al 200 jaar spreken deze Koninklijke onderscheidingen, later aangevuld met de onderscheidingen van de Orde van Oranje-Nassau, tot de verbeelding. Elk jaar worden vele Nederlanders vereerd met een Koninklijke onderscheiding in genoemde orden, meestal rond Koningsdag tijdens de lintjesregen, soms bij een bijzondere gelegenheid. Uit onderzoek van socioloog dr. C.J.M. Bruin in 2014 is gebleken dat de Koninklijke onderscheidingen zeer gewaardeerd worden en dat de gedecoreerden grote steun en waardering genieten in de Nederlandse samenleving.

Om dit jubileumjaar niet stilzwijgend voorbij te laten gaan is er door de Kanselarij der Nederlandse Orden een aantal activiteiten ontplooid in samenwerking met het Kapittel voor de Civiele Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde. Enkele voorbeelden hiervan zijn het symposium 200 jaar decoratiestelsel, het jubileumboek 'Een hele eer', een expositie in het Nationaal Militair Museum, een receptie ter gelegenheid van 200 jaar Militaire Willems-Orde bij de Kanselarij en diverse communicatie- en media-uitingen.

Symposium 200 jaar decoratiestelsel

Op 23 november 2015 heeft de Kanselarij der Nederlandse Orden een symposium voor 400 genodigden georganiseerd in het Nationaal Militair Museum te Soesterberg, genaamd: 'Moed, talent, maatschappelijke verdiensten. 200 jaar decoratiestelsel'. De opening is verzorgd door minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarnaast hebben drie sprekers de thema's Moed, Talent en Maatschappelijke verdiensten belicht en werd het congres afgesloten met een betoog van prof. dr. Herman Pleij die onderscheidingen op ludieke wijze in een (geschiedkundig) perspectief plaatste. Eregast op het symposium was Zijne Majesteit de Koning die als Grootmeester van de Nederlandse Orden de eerste uitgave van het jubileumboek 'Een hele eer' in ontvangst heeft genomen.

Expositie in het Nationaal Militair Museum te Soesterberg

Van september tot en met december 2015 is er in het Nationaal Militair Museum een tijdelijke expositie '200 jaar Koninklijk onderscheiden' ingericht met onderscheidingen van de Kanselarij der Nederlandse Orden, ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van het Nederlands decoratiestelsel.

Nationale Monumentendag

Op Nationale Monumentendag in september 2015 heeft de Kanselarij der Nederlandse Orden een aantal vitrines met onderscheidingen tentoongesteld bij het Kabinet van de Koning te Den Haag waarbij medewerkers van de Kanselarij aan de bezoekers (1.000+) uitleg hebben gegeven over het decoratiestelsel in Nederland, samen met medewerkers van het Kabinet van de Koning die uitleg gaven over hun monument.

Communicatie en Media

Nieuwe huisstijl

In 2015 is er een nieuwe huisstijl voor de Kanselarij der Nederlandse Orden, voor het Kapittel voor de Civiele Orden en voor het Kapittel der Militaire Willems-Orde geïmplementeerd. Deze huisstijl is niet alleen op de papieren uitingen van de Kanselarij terug te vinden, maar ook zijn er diverse digitale aanpassingen gemaakt opdat er vanuit de Kanselarij ook digitaal herkenbaar gecommuniceerd kan worden.

Website www.lintjes.nl

In 2015 heeft de Kanselarij der Nederlandse Orden voor het eerst een digitaal jaarverslag uitgebracht. Het papieren jaarverslag is daarmee komen te vervallen. Ook is in 2015 een online spreekbeurtpakket ontwikkeld met informatie over Koninklijke onderscheidingen, speciaal voor kinderen. Daarnaast biedt het spreekbeurtpakket verschillende extra's en staat er een wedstrijd op de website voor het beste werkstuk. Tot slot is het voorstelformulier waarmee een Koninklijke onderscheiding kan worden aangevraagd bij gemeenten gedigitaliseerd. Door middel van een webformulier kan een Koninklijke onderscheiding geheel digitaal worden aangevraagd.

Media

Ieder jaar is er veel media-aandacht voor de uitreiking van Koninklijke onderscheidingen tijdens de lintjesregen. Een aantal dagen voorafgaand aan de lintjesregen wordt in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een persbericht onder embargo verstrekt. Het persbericht bevatte onder meer informatie over het aantal Koninklijke onderscheidingen, de verdeling per orde en per graad en de verhouding man/vrouw. Ook werd een overzicht van de gedecoreerden uit de Staatscourant onder embargo verstrekt. Tijdens de lintjesregen heeft de directeur van de Kanselarij der Nederlandse Orden medewerking verleend aan een radio-interview met RTV Noord-Holland, Radio 1/EO en een televisie-interview met Vandaag De Dag/WNL.

In 2015 was er veel aandacht voor het 200-jarig bestaan van het Nederlandse decoratiestelsel en voor het verschijnen van het jubileumboek 'Een hele eer'. De Kanselier der Nederlandse Orden en de directeur van de Kanselarij der Nederlandse Orden hebben (gezamenlijk) meerdere interviews gegeven, onder andere aan NRC, het Reformatorisch Dagblad, de Telegraaf en aan het blad Royalty.

Overige onderscheidingen

De Kanselarij der Nederlandse Orden is behalve voor de versierselen behorende bij de Militaire Willems-Orde, de Orde van Oranje-Nassau en de Orde van de Nederlandse Leeuw ook verantwoordelijk voor het beheer en de uitgifte van diverse andere onderscheidingen. Deze onderscheidingen kennen in sommige gevallen aanvullende toebehoren zoals jaartekens, batons en oorkondes.

In 2015 zijn er circa 8.950 andere onderscheidingen dan de onderscheidingen in de Militaire Willems-Orde, de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau uitgegeven. Hiervan waren circa 3800 stuks onderscheidingstekens ten behoeve van de Nationale Politie, zijnde politiemedailles, jaartekens en batons. Daarnaast betrof het circa 2.500 Onderscheidingstekens voor Langdurige en Trouwe Dienst bij Defensie en circa 1.930 Vrijwilligersmedailles en jaartekens voor vrijwilligers in repressieve dienst.

Overzicht overige onderscheidingen

- Overzicht van de overige onderscheidingen die de Kanselarij der Nederlandse Orden beheert:
- de Erepenging voor Menslievend Hulpbetoon in Goud
- de Bronzen Leeuw
- de Verzetsster Oost – Azië
- het Bronzen Kruis
- het Kruis van Verdienste
- het Vliegerkruis
- de Erepenging voor Menslievend Hulpbetoon in Zilver
- de Erepenging voor Menslievend Hulpbetoon in Brons
- de Medaille van het Rode Kruis (Regeringsmedaille)
- het Onderscheidingsteken voor Langdurige Dienst als Officier

- het Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst in Goud
- het Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst in Zilver
- het Onderscheidingsteken voor Langdurige en Trouwe Dienst in Brons
- de Vrijwilligersmedaille Openbare Orde en Veiligheid
- de Inhuldigingsmedaille 1980
- de Medaille Bezoek aan de Nederlandse Antillen 1980
- de Inhuldigingsmedaille 2013
- de Medaille bezoek in 2013 aan het Caribisch deel van het Koninkrijk
- de Herinneringsmedaille Buitenlandse Bezoeken
- de Trouwe Dienst Medaille voor de geüniformeerde Nederlandse Politie

Politiemedailles

In 2015 zijn er door de Kanselarij der Nederlandse Orden in samenwerking met de directie Financieel-Economische Zaken van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, met de Nationale Politie en met het ministerie van Veiligheid en Justitie nadere financiële afspraken gemaakt met betrekking tot de bekostiging van Politiemedailles en bijbehorende oorkondes in dat jaar. Besloten is dat de Kanselarij niet langer het beheer van de politielegpenningen, insignes en bijbehorende oorkondes voor de Nationale Politie uitvoert. De verantwoordelijkheid voor het beheer van de politiemedailles, batons, jaartekens en oorkondes blijft wel bij de Kanselarij belegd.

Inhuldigingsmedaille 2013

De Kanselarij der Nederlandse Orden heeft samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een draaiboek ‘Inhuldigingsmedaille’ gemaakt en vastgesteld dat bij beide organisaties is gearchiveerd, opdat hier bij een volgende inhuldiging op kan worden teruggegrepen. De minister van Veiligheid en Justitie is in 2015 met de minister-president en in afstemming met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overeengekomen dat er alsnog een nalevering plaats zou vinden van Inhuldigingsmedailles 2013 inclusief toebehoren voor de Nationale Politie. De Kanselarij verzorgde deze nabestelling die in januari 2016 is geëffectueerd.

Bedrijfsvoering

ICT

In 2015 is er een investeringsplan opgesteld voor de vervanging van het huidige ICT systeem voor decoratievoorstellen dat sinds 2001 in gebruik is. Nadat dit plan en bijhorende investeringen in het voorjaar van 2015 zijn goedgekeurd, is de Kanselarij der Nederlandse Orden in samenwerking met de Haagse Inkoop Samenwerking de voorbereidingen gestart voor een Europese aanbesteding voor een nieuw systeem. Gedurende deze voorbereidingen is in samenspraak met een vertegenwoordiging van verschillende type gebruikers (gemeenten, provincies en ministeries) een eisen- en wensenpakket samengesteld voor het nieuwe systeem.

Gebouw

In 2015 hebben diverse aanpassingen in het gebouw plaatsgevonden, waaronder de plaatsing van airconditioners op de bovenste verdieping van de Kanselarij der Nederlandse Orden en een vernieuwing van het beveiligingsbeleid en -systeem. Er is door het Rijksvastgoedbedrijf een Monumentenvisie opgesteld voor het pand en er is door de Kanselarij een sleutelplan vastgesteld. Op enkele werkkamers is kantoormeubilair vervangen voor meubilair dat in hoogte verstelbaar is.

Feiten en cijfers

In 2015 zijn er in totaal 4378 Koninklijke onderscheidingen verleend binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

Onderscheidingen per orde

Per orde zijn de volgende onderscheidingen uitgereikt:

De Orde van Oranje-Nassau

4341

De Orde van de Nederlandse Leeuw

34

Andere onderscheidingen

3

Verdeling per geslacht

Er zijn 1362 vrouwen gedecoreerd (31,11 %). Het aantal gedecoreerde mannen bedraagt 3016 (68,89 %).